

THỰC TRẠNG CÔNG TÁC THANH TRA HÀNH CHÍNH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY

PHẠM VĂN DÝ

Phó Chánh Thanh tra tỉnh Quảng Bình

Mục tiêu Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội (KT-XH) của đất nước ta giai đoạn 2011-2020 là “*Phấn đấu đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại; chính trị - xã hội ổn định, dân chủ, kỷ cương, đồng thuận; đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng lên rõ rệt; độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ được giữ vững; vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế tiếp tục được nâng lên; tạo tiền đề vững chắc để phát triển cao hơn trong giai đoạn sau*”. Để thực hiện Chiến lược đã đề ra, Đảng, Nhà nước không ngừng đổi mới, hoàn thiện bộ máy và thể chế Nhà nước nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng hoạt động, phục vụ yêu cầu của quản lý nhà nước trong thời kỳ mới.

Trong giai đoạn hội nhập, phát triển theo xu hướng kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa (XHHCN), khách thể của hoạt động thanh tra liên tục biến đổi, phát triển và mở rộng. Trong khi đó hệ thống tổ chức, các phương thức thanh tra chậm đổi mới, không đáp ứng kịp yêu cầu và sự phát triển đa dạng, phức tạp của đời sống xã hội. Đội ngũ làm công tác thanh tra chưa đáp ứng được yêu cầu cả về số lượng và trình độ, năng lực. Hệ thống các văn bản pháp luật về thanh tra còn chưa thực sự hoàn chỉnh, nhiều điểm còn bộc lộ bất hợp lý, lỗi thời, không phù hợp với tình hình và yêu cầu của thực tiễn dẫn đến sự chông chéo về thẩm quyền và hoạt động ở một số lĩnh vực gây

khó khăn, phiền hà cho các cơ quan, đơn vị là đối tượng thanh tra.

Quyền hạn và hiệu lực thanh tra còn hạn chế. Các cơ quan thanh tra chỉ dừng lại ở quyền kiến nghị cho nên tính hiệu quả của nó thường không cao và phụ thuộc vào thái độ tiếp thu và biện pháp thực hiện các kiến nghị của các cơ quan, đơn vị được các cơ quan thanh tra kiến nghị. Sự chỉ đạo của cơ quan thanh tra nhà nước cấp trên có phần hình thức và kém hiệu quả.

Là một bộ phận, một chức năng của công tác quản lý nhà nước, phục vụ thiết thực cho sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước đối với đời sống xã hội do đó yêu cầu đổi mới hoạt động thanh tra là tất yếu. Việc từng bước xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật nói chung, cũng như pháp luật về thanh tra hành chính nói riêng, đổi mới hơn nữa phương thức hoạt động thanh tra hành chính trong giai đoạn hiện nay là một trong nhiệm vụ cấp bách nhằm nâng cao vai trò quản lý nhà nước và quản lý xã hội bằng pháp luật của Nhà nước ta, tăng cường pháp chế XHCN.

Việc tổng kết, đúc rút kinh nghiệm, đề xuất cơ chế, giải pháp, cũng như tăng cường nhận thức và tổ chức thực hiện nhiệm vụ thanh tra của các tổ chức thanh tra, UBND các cấp, các ngành; tăng cường chất lượng, hiệu quả thanh tra hành chính là vấn đề cấp bách trong giai đoạn hiện nay. Chính vì vậy, ngày 13/5/2013, UBND tỉnh đã giao cho Thanh tra tỉnh Quảng

Bình thực hiện đề tài khoa học: “*Các giải pháp nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác thanh tra hành chính trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong tình hình hiện nay*”. Việc thực hiện đề tài là rất cần thiết, vừa có ý nghĩa lý luận, vừa có ý nghĩa thực tiễn. Điều này càng có ý nghĩa trong giai đoạn hiện nay chúng ta đang tiến hành cải cách tổng thể nền hành chính nhà nước nhằm xây dựng một nền hành chính phục vụ.

Đề tài có phạm vi nghiên cứu rộng, liên quan đến nhiều lĩnh vực, nhiều ngành; tập trung làm rõ một số vấn đề lý luận và thực tiễn của công tác thanh tra hành chính trên địa bàn tỉnh từ năm 2004 đến năm 2013, làm rõ nguyên nhân khách quan và chủ quan của những khuyết điểm, hạn chế để từ đó đề ra các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác thanh tra hành chính của tỉnh ta trong tình hình mới.

Đối với ngành Thanh tra tỉnh Quảng Bình, trong thời gian qua, công tác thanh tra hành chính trên địa bàn tỉnh được các cấp ủy Đảng, chính quyền các cấp, các ngành quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo. Hoạt động thanh tra nói chung và thanh tra hành chính nói riêng có nhiều đổi mới và đạt được những kết quả quan trọng, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý của thủ trưởng các cấp, các ngành; tăng cường pháp chế; phòng ngừa, phát hiện và xử lý hành vi vi phạm pháp luật; giúp cơ quan, tổ chức, cá nhân thực hiện đúng quy định của pháp luật; bảo vệ lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân.

Đội ngũ cán bộ thanh tra trong ngành Thanh tra Quảng Bình đã được quan tâm, tạo điều kiện tăng cường về số lượng và chất lượng. Phần lớn cán bộ, công chức thanh tra có

Ảnh minh họa

trình độ đại học trở lên, được đào tạo cơ bản, đã qua đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ thanh tra, có trình độ lý luận chính trị; có năng lực lãnh đạo, quản lý, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, có nhiều kinh nghiệm thực tiễn, chủ động tổ chức và xử lý tốt công việc để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Qua điều tra xã hội học có 72,97% ý kiến nhận xét về phẩm chất năng lực của các thành viên đoàn thanh tra đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ được giao.

Tổng kết hoạt động thanh tra hành chính từ năm 2004 đến 2013 (trong thời gian thực hiện Luật Thanh tra 2004 và Luật Thanh tra 2010) cho thấy: cơ bản các tổ chức, đơn vị và cá nhân trên địa bàn trên địa bàn tỉnh chấp hành tương đối nghiêm túc các quy định của pháp luật trong các lĩnh vực KT-XH; trong việc thực hiện nhiệm vụ, công vụ trách nhiệm của thủ trưởng các cấp, các trong công tác tiếp dân, tiếp nhận, xử lý đơn, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng.

Từ năm 2004 đến năm 2013, ngành Thanh tra tỉnh Quảng Bình đã triển khai 1.514 cuộc thanh tra hành chính, tập trung chủ yếu vào các lĩnh vực nhạy cảm, bức xúc, được xã hội quan

tâm như đầu tư xây dựng, quản lý sử dụng đất đai, tài chính ngân sách, tín dụng ngân hàng; các chuyên đề thanh tra diện rộng như chuyên đề cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước, chuyên đề quản lý và sử dụng đất đai... Qua thanh tra phát hiện nhiều sai phạm trên các lĩnh vực, số tiền hơn 134.264 triệu đồng, 11,4 tấn thóc và 215.2ha đất. Ra quyết định thu hồi nộp ngân sách nhà nước hơn 74.906 triệu đồng, đã thu hồi 41.289 triệu đồng, đạt tỷ lệ 55,1%. Ngoài ra, thu hồi 11,4 tấn thóc và 88,5ha đất; kiến nghị điều chỉnh quyết toán, giảm chi ngân sách 25.218 triệu đồng.

Qua thanh tra hành chính, bên cạnh việc xử lý về kinh tế, việc xử lý về hành chính được chú trọng. Toàn ngành Thanh tra Quảng Bình đã chuyển hồ sơ 2 vụ, việc qua cơ quan công an điều tra với 6 đối tượng; kiến nghị xử lý có hình thức kỷ luật đối với 388 tập thể, 523 cá nhân; minh oan cho 12 người. Đã kịp thời chấn chỉnh hoạt động đối với việc thực hiện chính sách, pháp luật, nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong quản lý kinh tế, đầu tư mua sắm công, đầu tư xây dựng cơ bản... góp phần đưa các cơ quan, đơn vị, tổ chức và cá nhân trong toàn tỉnh hoạt động đúng hành lang pháp lý theo chức năng, nhiệm vụ được giao. Các kết luận, kiến nghị thanh tra cơ bản được đối tượng thanh tra, các tổ chức, cá nhân có liên quan chấp hành tương đối tốt, ý thức chấp hành pháp luật của các cơ quan, đơn vị được nâng lên, tạo môi trường bình đẳng trong hoạt động sản xuất kinh doanh, trong thực hiện nhiệm vụ, công vụ trên địa bàn tỉnh.

Phân tích số liệu tổng hợp cho thấy, công tác thanh tra hành chính đã có chuyển biến tích cực. Chất lượng các cuộc thanh tra ngày càng được nâng lên, sai phạm về kinh tế qua thanh tra phát hiện nhiều hơn.

Qua điều tra xã hội học về sự cần thiết của thanh tra hành chính tại các đối tượng được thanh tra (các sở, ban, ngành, các huyện, thị xã,

thành phố và các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh) có 13,5% ý kiến cho rằng rất cần thiết; 82,43% ý kiến cho rằng cần thiết; Về tính dân chủ, công khai, minh bạch trong hoạt động của các đoàn thanh tra hành chính đối với đơn vị mình, có 16,6% ý kiến cho rằng rất tốt, 60,95% ý kiến cho rằng tốt, 22,99% cho rằng bình thường; Về ảnh hưởng của thanh tra hành chính đến đơn vị, có 13,5% ý kiến cho rằng rất tốt, 60,95 ý kiến cho rằng tốt, 25,55% ý kiến cho rằng bình thường và không có ý kiến không tốt.

Điều đó cho thấy rằng, trong thời gian qua công tác thanh tra hành chính của tỉnh ta đã thực hiện khá tốt các chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn được giao; dân chủ, công khai, minh bạch và có ảnh hưởng tốt đến hoạt động của đối tượng thanh tra.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được thì công tác thanh tra hành chính của tỉnh Quảng Bình còn có nhiều tồn tại, hạn chế, bất cập đó là:

- Hiệu quả công tác thanh tra chưa cao, còn tình trạng chùng chéo (31,02% ý kiến điều tra xã hội học cho rằng số lần thanh tra nhiều và rất nhiều); việc xử lý sau thanh tra chưa nghiêm, chưa triệt để (tỷ lệ thu hồi về kinh tế bình quân chỉ đạt 55,1%); chất lượng một số đoàn thanh tra còn thấp; một số kết luận thanh tra chất lượng chưa cao, chưa đảm bảo tính khách quan, chính xác, trung thực, đúng pháp luật, chưa rõ các hành vi tiêu cực, tham nhũng; kiến nghị chung chung, thiếu sức thuyết phục, không có tính khả thi...

- Tình trạng vi phạm các chính sách pháp luật của nhiều cơ quan, tổ chức, cá nhân còn khá phổ biến; hình thức vi phạm ngày càng tinh vi hơn.

- Trình độ năng lực chuyên môn của đội ngũ cán bộ thanh tra, thanh tra viên còn có những hạn chế nhất định; trình độ nhận thức không đồng đều, chưa tương xứng với yêu cầu

với chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn được giao.

- Đối với đội ngũ cán bộ thanh tra của các sở, ban, ngành và thanh tra các huyện, thị xã, thành phố làm công tác thanh tra phải thường xuyên luân chuyển, điều động sang làm công tác khác, do đó nhiều nơi thiếu cán bộ có chuyên môn nghiệp vụ về công tác thanh tra, khó khăn trong tổ chức và hoạt động; chất lượng, hiệu quả một số cuộc thanh tra hành chính còn thấp.

Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế nêu trên đó là:

- Một số cấp ủy Đảng, chính quyền các cấp, nhất là người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị chưa thực sự quan tâm đến công tác thanh tra; chưa coi đây là một nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của cấp ủy, của thủ trưởng cơ quan nhà nước các cấp, các ngành.

- Chánh thanh tra một số sở, ban, ngành, huyện, thị xã, thành phố chậm đổi mới phương thức lãnh đạo, chỉ đạo.

- Trưởng một số đoàn thanh tra còn hạn chế khả năng tổ chức, quản lý, chỉ đạo, điều hành đoàn thanh tra; thiếu tập trung, dân chủ; thiếu khả năng phân tích, đánh giá, tổng hợp... dẫn đến chất lượng, kết quả thanh tra thấp.

- Công tác theo dõi, đôn đốc, kiểm tra xử lý sau thanh tra chưa kiên quyết, thiếu sự phối hợp giữa các cơ quan chức năng.

- Công tác tổ chức cán bộ chậm đổi mới từ khâu xác định các tiêu chuẩn ngạch, bậc đến việc đổi mới quy hoạch, đào tạo, đánh giá và bổ nhiệm cán bộ. Ngành chưa có lộ trình cụ thể, bước đi thích hợp để phát triển nguồn nhân lực ngành Thanh tra của tỉnh đáp ứng được yêu cầu của tỉnh, của ngành trong từng giai đoạn cụ thể. Bên cạnh đó, công tác cải cách hành chính, ứng dụng công nghệ thông tin trong các tổ chức thanh tra của ngành Thanh tra tỉnh chưa tương xứng với nhiệm vụ được giao. Các tổ chức thanh tra chưa được trang bị đầy đủ cho cán bộ,

thanh tra viên các trang, thiết bị cần thiết để thu thập chứng cứ, tài liệu...

Từ những hạn chế trong thời gian qua, đề tài đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác thanh tra hành chính trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong tình hình hiện nay, đó là:

- *Thứ nhất*, Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền các cấp, các ngành đối với công tác thanh tra hành chính, trong đó, cần tập trung tăng cường kiện toàn tổ chức, bộ máy của các cơ quan thanh tra hành chính các cấp, các ngành. Thường xuyên chỉ đạo hoạt động thanh tra, chịu trách nhiệm trước cơ quan cấp trên về công tác thanh tra trong phạm vi quản lý của mình. Tăng cường thanh tra trách nhiệm thủ trưởng của các cấp, các ngành trong việc thực hiện các quy định của pháp luật.

- *Thứ hai*, Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của thủ trưởng các tổ chức thanh tra, trong đó chú trọng về đổi mới tư duy trong lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành thực hiện nhiệm vụ theo hướng đề cao tính hiệu quả, tính chịu trách nhiệm trong hoạt động. Đổi mới chỉ đạo hoạt động thanh tra theo xu hướng giảm tiền kiểm, tăng cường hậu kiểm trong quản lý nhà nước. Bảo đảm nguyên tắc công khai, dân chủ, khách quan, kịp thời và đề cao vai trò, trách nhiệm của trưởng đoàn thanh tra và các thành viên đoàn thanh tra.

- *Thứ ba*, Nâng cao bản lĩnh chính trị, đạo đức nghề nghiệp và trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ làm công tác thanh tra.

- *Thứ tư*, Nâng cao vai trò, trách nhiệm của trưởng đoàn thanh tra, trong đó chú trọng đến việc: Nâng cao khả năng tổ chức, quản lý, chỉ đạo, điều hành của trưởng đoàn thanh tra; nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, có phương pháp làm việc khoa học và việc lựa chọn trưởng đoàn thanh tra.

- *Thứ năm*, Nâng cao chất lượng, hiệu quả các cuộc thanh tra hành chính trong các toàn bộ

quy trình của cuộc thanh tra, từ giai đoạn chuẩn bị thanh tra, quá trình thanh tra và báo cáo, kết luận cuộc thanh tra. Đảm bảo tiến hành đúng trình tự, thủ tục từ công tác chuẩn bị đến kết thúc thanh tra. Đồng thời, tăng cường kiểm tra, giám sát hoạt động của các đoàn thanh tra là việc làm cần thiết, vừa có tác dụng phòng ngừa các hành vi tham nhũng, nhũng nhiễu, lợi dụng chức vụ quyền hạn trong quá trình thanh tra, đồng thời, ngăn chặn việc lôi kéo, mua chuộc cán bộ đoàn thanh tra trong quá trình thực thi công vụ.

- *Thứ sáu*, Nâng cao hiệu quả hoạt động theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện kết luận, kiến nghị, quyết định xử lý về thanh tra, trong đó cần thực hiện tốt một số giải pháp: Tăng cường trách nhiệm của thủ trưởng cơ quan quản lý nhà nước và thủ trưởng cơ quan thanh tra trong công tác chỉ đạo, điều hành và nâng cao chất lượng hoạt động theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện kết luận, kiến nghị, quyết định xử lý về thanh tra. Thực hiện công khai, minh bạch kết luận, quyết định xử lý về thanh tra và kết quả thực hiện kết luận, kiến nghị, quyết định xử lý về thanh tra. Tăng cường giáo dục pháp luật về thanh tra nhằm nâng cao nhận thức, ý thức của các đối tượng thanh tra trong việc chấp hành nghiêm túc các kết luận thanh tra, các kiến nghị và quyết định xử lý về thanh tra. Nâng cao chất lượng các kết luận, kiến nghị, quyết định xử lý về thanh tra. Tăng cường sự phối hợp giữa cơ quan hữu quan trong hoạt động theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện các kết luận, kiến nghị, quyết định xử lý về thanh tra.

- *Thứ bảy*, Tăng cường công tác cải cách hành chính, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và thực hiện tốt chế độ đãi ngộ, khen thưởng, kỷ luật đối với cán bộ, thanh tra viên.

- *Thứ tám*, Kiện toàn về tổ chức, bộ máy theo đề án vị trí việc làm đã được phê duyệt. Bên cạnh đó, phải tăng cường cơ sở vật chất,

điều kiện, phương tiện làm việc cho các tổ chức thanh tra.

- *Thứ chín*, Tăng cường sự phối hợp giữa các cơ quan thực hiện nhiệm vụ thanh tra, điều tra, kiểm toán, kiểm tra Đảng. Việc xây dựng quy chế phối hợp giữa thanh tra với uỷ ban kiểm tra các cấp để nhằm hỗ trợ bổ sung cho nhau, nhất là lực lượng cán bộ, về nghiệp vụ chuyên môn; tránh tình trạng chông chéo trong hoạt động giữa 2 cơ quan; đảm bảo thực hiện đầy đủ các vấn đề đã kết luận, kiến nghị về kinh tế, hành chính và về Đảng.

Những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả thanh tra hành chính trong tình hình mới là những vấn đề có tính lý luận và thực tiễn để luận giải cho quá trình phát triển của ngành Thanh tra. Cần phải có những định hướng và bước đi cụ thể cho quá trình hoạt động của ngành Thanh tra trên cơ sở tiếp thu những thành tựu mới của công cuộc đổi mới và phát triển đất nước, nhưng cũng phải có sự kế thừa xứng đáng những kinh nghiệm của các thế hệ của ngành Thanh tra.

Các giải pháp nêu trên rất quan trọng, phải được tiến hành đồng bộ trên các mặt, tổ chức bộ máy phải được tổ chức tinh giản, gọn nhẹ, phù hợp với yêu cầu của cải cách hành chính. Công tác cán bộ phải xây dựng, đào tạo đội ngũ cán bộ, công chức ngành Thanh tra có tâm, có tầm, có tư tưởng chính trị vững vàng, bản lĩnh nghề nghiệp và trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cao để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Về phương thức hoạt động, phải được tiến hành kịp thời, nhanh gọn, có trọng tâm, trọng điểm, đáp ứng được yêu cầu của công tác quản lý và không làm ảnh hưởng đến hoạt động bình thường của cơ quan, tổ chức, cá nhân được thanh tra. Bên cạnh đó, cần trang bị phương tiện làm việc cho cán bộ làm công tác thanh tra đầy đủ, hiện đại ngang tầm với sự phát triển nhanh chóng của đất nước và đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới ■